

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Agnieszka Galecka

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PRODUKCYJNEGO ROLNICTWA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W LATACH 2010-2013

USE OF THE PRODUCTIVE POTENTIAL OF AGRICULTURE IN LUBLIN PROVINCE IN THE YEARS 2010-2013

Słowa kluczowe: rolnictwo, potencjał produkcyjny, produkcja rolnicza, województwo lubelskie

Key words: agriculture, productive potential, agricultural output, Lublin province

Abstrakt. Celem artykułu było przedstawienie wykorzystania potencjału produkcyjnego rolnictwa w województwie lubelskim na tle kraju. Okres badań obejmował lata 2010-2013. Stwierdzono, że województwo lubelskie jest jednym z głównych ośrodków produkcji rolniczej w Polsce, zaś potencjał produkcyjny w regionie jest słabo wykorzystywany. Wynikało to głównie z faktu dużego rozdrobnienia gospodarstw rolniczych, niewłaściwej struktury produkcji rolnej oraz poziomu agrotechniki

Wstęp

Województwo lubelskie położone jest w środkowo-wschodniej części Polski, pomiędzy Wisłą a Bugiem. Wschodnia granica regionu jest jednocześnie granicą państwową Polski z Białorusią i Ukrainą oraz granicą Unii Europejskiej (UE). Województwo lubelskie obejmuje obszar 25 122 km², co stanowi 8% powierzchni kraju.

Lubelszczyzna jest jednym z ciekawszych rejonów pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Województwo lubelskie jest regionem rolniczo-przemysłowym. Jedną z głównych gałęzi gospodarki jest przemysł spożywczy (cukrowniczy, mleczarski, mięsny, piwowarski, młynarski, tytoniowy, spirytusowy, zielarski, owocowo-warzywny). Region ten jest również jednym z największych w kraju producentów warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i krzewów. Lubelszczyzna dysponuje także znacznymi zasobami czynników produkcji, tj. ziemi, pracy i kapitału. Ma ona także korzystne dla produkcji rolniczej warunki przyrodnicze [Krasowicz 2004, *Strategia rozwoju...* 2000].

Lubelszczyzna należy do najslabiej rozwiniętych regionów Polski, gdzie największe znaczenie w strukturze gospodarki odgrywa rolnictwo [Nowak, Wójcik 2013]. Rolnictwo jest specyficznym sektorem gospodarki, ze względu na silny i bezpośredni związek ze środowiskiem przyrodniczym, zarówno przez wykorzystanie w procesie produkcji żywych organizmów roślin i zwierząt, jak i kształtowanie stanu środowiska przyrodniczego [Walenia 2009]. Podstawowymi czynnikami produkcji rolniczej są: ziemia, praca i kapitał. Jednym z głównych czynników wytwórczych jest ziemia, która w rolnictwie stanowi środek produkcji. O poziomie jej wykorzystania decydują zasoby pracy i kapitału. Zatem produkcja rolnicza zależy zarówno od warunków przyrodniczo-agrotechnicznych, jak i organizacyjno-ekonomicznych [Manteuffel 1979, Jaśkiewicz 2009]. Istotnym elementem rozwoju rolnictwa jest potencjał agroekologiczny, czyli zespół cech rolniczej przestrzeni produkcyjnej wpływających na wyniki osiągane w produkcji rolniczej i charakteryzujących stan środowiska przyrodniczego [Harasim 2013]. Do uwarunkowań rozwoju rolnictwa związanych z walorami przyrodniczymi należy zaliczyć warunki glebowe, agroklimat, rzeźbę terenu i stosunki wodne. Istotne z punktu widzenia gospodarki rolnej są warunki atmosferyczne (temperatura, dopływ promieniowania słonecznego, opady, długość okresu wegetacji).

Podstawowym elementem środowiska przyrodniczego decydującym o możliwości rozwoju rolnictwa jest gleba. Region Lubelszczyzny charakteryzuje się urozmaiconą pokrywą glebową, gdyż

występują tu wszystkie typy gleb charakterystyczne dla terenów nizinnych i wyżynnych Polski. Na Lubelszczyźnie gleby najlepsze pod względem jakościowym (klas I-III) stanowiły w 2000 roku 39,8% użytków rolnych (UR). Natomiast gleby najgorsze (klas V-VI) zajmowały 23% UR województwa [Bujanowicz-Haraś 2008]. W województwie lubelskim czynnikiem niekorzystnie wpływającym na możliwości wzrostu produkcji rolnej jest stosunkowo wysoki udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych oraz o niskiej i bardzo niskiej zasobności w przyswajalne formy fosforu, potasu i magnezu. Stwierdza się, że w badanym regionie jest 45% gleb zakwaszonych i około 60% gleb wymagających wapnowania, z czego na 29% gleb wapnowanie jest konieczne [Raport o stanie... 2006].

Ziemia w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu i warunkami wodnymi stanowi rolniczą przestrzeń produkcyjną. Przestrzeń tą można określić zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym. Pod względem ilościowym wyraża ją liczba hektarów ogółem lub powierzchnia użytków rolnych (UR). Natomiast oceny jej jakości i przydatności rolniczej dokonuje się za pomocą syntetycznego wskaźnika, który stanowi sumę punktów za jakość poszczególnych elementów tej przestrzeni [Rudnicki 2008]. Województwo lubelskie jest regionem o jednym z najwyższych współczynników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej [Wysocki, Kozera 2012]. Według Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Lublinie (IUNG-PIB) średni wskaźnik waloryzacji w regionie wynosi 74,1 pkt i jest wyższy od krajowego o 7,5 pkt (Polska – 66,6 pkt).

Reasumując, województwo lubelskie ma korzystne warunki przyrodnicze do rozwoju rolnictwa, sprzyjające zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Potencjał przyrodniczy Lubelszczyzny jest znacznie korzystniejszy w porównaniu do innych regionów w kraju.

Material i metodyka badań

Celem opracowania było przedstawienie wykorzystania potencjału produkcyjnego rolnictwa w województwie lubelskim na tle kraju. Jako postawę analiz wykorzystano dane statystyczne GUS, charakteryzujące produkcję rolniczą ogółem w Polsce oraz w analizowanym województwie. Wykorzystanie potencjału produkcyjnego rolnictwa określono analizując m.in. powierzchnię UR, powierzchnię zasiewów i plony zbóż, pogłowie zwierząt oraz produkcję rolniczą. Oceną objęto globalną, końcową i towarową produkcję rolniczą, strukturę towarowej produkcji rolniczej oraz udział rolniczej produkcji towarowej w produkcji końcowej. Analiza dotyczyła lat 2010-2013.

Wyniki badań

Województwo lubelskie jest jednym z największych pod względem powierzchni regionów Polski. Użytki rolne w województwie lubelskim w roku 2013 zajmowały obszar 1375,7 tys. ha, co stanowiło ok. 9,5% arealu krajowego i plasowało województwo na 3. miejscu w kraju pod tym względem. W analizowanym regionie UR w 2013 roku stanowiły około 55% powierzchni całego województwa, przy czym średnio w kraju odsetek ten wynosił 48%. Tak duży udział UR w powierzchni ogółem świadczy o rolniczym charakterze regionu. W latach 2010-2013 w regionie nastąpił spadek powierzchni UR o 58,2 tys. ha, tj. o 3%, co mogło wynikać z sytuacji ogólnogospodarczej w kraju spowodowanej kryzysem. Wśród użytków rolnych dominowały grunty orne, które stanowiły 66,2%, łąki i pastwiska zajmowały 14% UR, natomiast sady 5,1%.

Gospodarstwa rolnicze w województwie lubelskim charakteryzują się znacznym rozdrobieniem, o czym świadczy fakt, że ponad 25% gospodarstw rolnych w 2013 roku stanowiły podmioty o powierzchni od 5 do 10 ha UR, a gospodarstw największych obszarowo (ponad 50 ha UR) było około 1% ogółu. W województwie lubelskim przeważają gospodarstwa małe (do 5 ha), stanowiące ponad 50% ogólnej liczby gospodarstw. Średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwach rolniczych województwa lubelskiego w 2013 roku wynosiła 7,45 ha, podczas gdy średnia w Polsce to 10,38 ha (tab. 1). Należy podkreślić, że duże rozdrobnienie gospodarstw rolniczych ogranicza możliwości prowadzenia inwestycji, osiągania pozytywnych efektów skali, czy też rozszerzania zasięgu odbiorców.

Tabela 1. Organizacyjne cechy rozwoju rolnictwa (2013 rok)
 Table 1. Organizational characteristics of development of agriculture (in 2013)

Wyszczególnienie/Specification	Polska/ Poland	Woj. lubelskie/ Lublin province	Relacja woj. lubelskie – Polska/ Relationship Lublin province – Poland
Średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwach rolniczych/The average agricultural land area in farms [ha]	10,38	7,45	-2,93
Udział ugorów w powierzchni UR/The share of fallow land in the agricultural land [%]	2,9	5,8	2,9
Powierzchnia UR przypadająca na 1 ciągnik/Agricultural land area per 1 tractor [ha]	10,2	8,0	-2,2
Pracujący w rolnictwie [osoby/100 ha UR]/ Employed persons In agriculture [persons/100 ha AL]	15,9	22,2	6,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [Rocznik statystyczny... 2014]
 Source: own study based on CSO data [Rocznik statystyczny... 2014]

Tabela 2. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż ogółem
 Table 2. Sown area and cereals yields

Lata/Years	Powierzchnia zasiewów [tys. ha]/ Sown area [thous. ha]		Plony zbóż/ Cereals yields [dt/ha]	
	Polska/ Poland	woj. lubelskie/ Lublin province	Polska/ Poland	woj. lubelskie/ Lublin province
2010	7637,7	800,4	35,6	31,5
2011	7803,0	832,5	34,3	31,1
2012	7704,3	805,0	37,0	32,5
2013	7479,5	787,3	38,0	32,8
2013-2010	-158,2	-13,1	2,4	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [www.stat.gov.pl]
 Source: own study based on CSO data [www.stat.gov.pl]

Jedną z miar wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest powierzchnia ugorów i odlogów. W 2013 roku na Lubelszczyźnie ugory zajmowały 26 551 ha, co stanowiło 5,8% powierzchni UR województwa, czyli prawie dwukrotnie więcej niż przeciętnie w kraju (2,9%). W województwie lubelskim produkcji rolniczej nie sprzyja uciążliwa szachownica gruntów oraz nadmierne rozdrobnienie gospodarstw. Powoduje to wyłączenie dużej ich części z produkcji rolniczej, utrudnia uprawę mechaniczną, a w konsekwencji zmniejsza efektywność gospodarowania. Rozdrobnienie gospodarstw ogranicza także obrót ziemią rolniczą [Rudnicki 2008]. Zjawisko to występuje z dużą siłą w środkowej i południowo-zachodniej części województwa.

Gospodarstwa rolne w badanym regionie posiadają znaczny majątek w postaci maszyn i narzędzi oraz budynków. Powierzchnia UR przypadająca na 1 ciągnik wynosi 8,0 ha. O ile pod względem ilościowym wielkość tą można uznać za wystarczającą, to jakościowo ciągniki są na ogół bardzo stare i w złym stanie technicznym. Przeciętny okres ich eksploatacji wynosi około 20 lat, natomiast stopień zużycia około 70%. Kolejnym czynnikiem ograniczającym rozwój obszarów rolniczych Lubelszczyzny jest nadmierne zatrudnienie w rolnictwie. W 2013 roku w województwie lubelskim liczba osób pracujących w rolnictwie w przeliczeniu na 100 ha UR wynosiła 22,2 i była o 6,3 osoby wyższa niż średnio w kraju.

W gospodarstwach rolniczych wyróżnia się dwa działy produkcji: roślinny i zwierzęcy. Wysoki potencjał rolniczej przestrzeni produkcyjnej sprzyja zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej, czego odzwierciedleniem jest wysoki udział UR. Główne uprawy w regionie to zboża, których powierzchnia zasiewów w 2013 roku wynosiła 787,3 tys. ha i stanowiła ponad 10% powierzchni zasiewów kraju (tab. 2). Dobre warunki glebowe sprzyjają uprawie roślin przemysłowych, takich jak: buraki cukrowe, rzepak i rzepik, tytoń, chmiel, słonecznik, len, konopie, soja oraz gorczyca.

W badanym okresie w województwie lubelskim spadł obszar zasiewów zbóż o 13,1 tys. ha, natomiast wzrosły plony o 1,3 dt/ha. Należy jednak zaznaczyć, że plony w badanym regionie (mimo dobrych gleb) były jedne z najniższych w kraju, co wynika m.in. ze stosunkowo niskiego poziomu nawożenia nawozami mineralnymi.

Warunki przyrodnicze województwa lubelskiego sprzyjają także produkcji zwierzęcej. W badanym okresie odnotowano niewielki wzrost pogłowia bydła (o 1,3 szt./100 ha UR) oraz znaczny spadek pogłowia trzody chlewnej (o 26,4 szt./100 ha UR) (tab. 3). Spadek pogłowia trzody chlewnej zarówno w województwie lubelskim, jak i w całym kraju był spowodowany sytuacją na rynkach krajowych i międzynarodowych powodującą spadek cen skupu. W 2013 roku pogłowiem bydła na 100 ha UR było o 45,6% niższe niż przeciętnie w Polsce, a pogłowiem trzody chlewnej o 73,1%, co świadczy o niskiej intensywności produkcji zwierzęcej.

W 2013 roku globalna produkcja rolnicza w województwie lubelskim, która obejmuje produkcję roślinną i zwierzęcą wynosiła 6573 zł/ha UR, co stanowiło 8,6% produkcji kraju (tab. 4). Analizowane województwo zajmowało 8. pozycję pod względem wartości globalnej produkcji rolniczej na 1 ha UR. W badanym okresie nastąpił wzrost globalnej produkcji Lubelszczyzny o 43,5% (w kraju wzrost o 40,8%).

W województwie lubelskim końcowa produkcja rolnicza wynosiła 5073 zł/ha UR (2013 rok), co stanowiło 8,2% końcowej produkcji kraju i sytuowało region na 3. miejscu. Wyższy odsetek miały województwa wielkopolskie i mazowieckie (17,3). Kończąca produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha UR była wyższa od średniej krajowej o 6,4%. W latach 2010-2013 wartość końcowej produkcji rolniczej miała tendencję wzrostową, zarówno na Lubelszczyźnie (wzrost o 46,6%), jak i w kraju (wzrost o 43,8%).

Czynnikami określającym poziom rolnictwa jest wielkość produkcji towarowej, która mierzona jest sprzedażą produktów rolnych w skupie i na targowiskach, jak również dopłat bezpośrednich do cen skupu żyta i pszenicy w ramach działań interwencyjnych. Wartość towarowej produkcji

Tabela 3. Pogłowia zwierząt gospodarskich

Table 3. Livestock populations

Lata/Years	Pogłowia zwierząt [szt./100 ha UR]/ Livestock populations [head/100 ha AL]			
	bydło/cattle		trzoda chlewna/ pigs	
	Polska/ Poland	woj. lubelskie/ Lublin province	Polska/ Poland	woj. lubelskie/ Lublin province
2010	25,0	37,4	69,9	99,4
2011	24,4	36,3	55,3	86,3
2012	25,7	36,9	42,4	74,4
2013	26,3	38,3	43,5	75,3
2013-2010	1,3	0,9	-26,4	-24,1

Źródło: jak w tab. 2

Source: see tab. 2

Tabela 4. Produkcja rolnicza

Table 4. Agricultural output

Wyszczególnienie/ Specification	Produkcja [zł/ha UR]/Output PLN/ha AL]								Relacja/ Relationship 2010/2013 [%]	
	2010		2011		2012		2013		L	P
	L*	P*	L	P	L	P	L	P		
Produkcja globalna/ Gross output	4581	5099	5300	5435	5849	6281	6573	7180	43,5	40,8
Produkcja końcowa/ Final output	3461	4044	4078	4292	4291	4855	5073	5814	46,6	43,8
Produkcja towarowa/ Market output	3095	3676	3667	3943	3938	4596	4649	5312	50,2	44,5

* L – województwo lubelskie/Lublin province, P – Polska/Poland

Źródło: jak w tab. 2

Source: see tab. 2

Tabela 5. Struktura towarowej produkcji rolniczej [%]

Table 5. Structure of market agricultural output [%]

Region/Region	Struktura towarowej produkcji/ Structure of market output [%]								Relacja/ Relationship	
	2010		2011		2012		2013		2010/2013 [%]	
	L*	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Produkcja roślinna/ <i>Crop production</i>	54,0	37,7	61,7	42,5	60,0	42,9	63,1	44,0	16,9	16,7
Produkcja zwierzęca/ <i>Animals production</i>	46,0	62,3	38,3	57,5	40,0	57,1	36,9	56,0	-20,8	-10,1

* oznaczenia jak w tab. 4/explanations see tab. 4

Źródło: jak w tab. 2

Source: see tab. 2

rolniczej Lubelszczyzny w 2013 roku w przeliczeniu na 1 ha UR była niższa o około 15 % od średniej krajowej i wynosiła 4649 zł (8. pozycja w kraju). W badanym okresie towarowa produkcja rolnicza Lubelszczyzny stanowiła od 7,8% w roku 2010 do 8,8% w roku 2011 krajowej produkcji towarowej. W roku 2013 udział towarowej produkcji wynosił 8,2% i był

niższy tylko w województwach wielkopolskim (17,7%) i mazowieckim (16,8%). W badanym okresie odnotowano jednolitą tendencję wzrostu towarowej produkcji rolniczej. W województwie lubelskim towarowa produkcja rolnicza wzrosła o 50,2%, a średnio w Polsce o 44,5%. W 2013 roku w analizowanym regionie w strukturze towarowej produkcji rolniczej produkcja roślinna stanowiła 63,1% (kraj 44%), a produkcja zwierzęca 36,9% (kraj 56%) (tab. 5).

W badanym okresie na Lubelszczyźnie nastąpił spadek produkcji zwierzęcej o 24,7%, a wzrost produkcji roślinnej o 16,9%. Podobna tendencja była w całym kraju. W strukturze produkcji towarowej produkcja zwierzęca ustępowała produkcji roślinnej, na co duży wpływ miała przede wszystkim sytuacja społeczno-gospodarcza kraju, jak również sytuacja na rynkach międzynarodowych wpływająca na możliwość eksportu.

W tabeli 6 przedstawiono udział towarowej produkcji rolniczej w produkcji końcowej. W 2013 roku w województwie lubelskim udział towarowej produkcji rolniczej w produkcji końcowej wynosił 91,6% i był o 0,2 p.p. wyższy od średniej krajowej. Analizowany wskaźnik był wyższy w siedmiu województwach. W badanym okresie w regionie tym nastąpił wzrost udziału produkcji towarowej w produkcji końcowej o 2,5%, podczas gdy średnio w Polsce odnotowano wzrost tylko o 0,5%, co należy uznać za sytuację pozytywną.

Tabela 6. Udział rolniczej produkcji towarowej w produkcji końcowej
Table 6. The share of market agricultural in final output

Region/Region	Udział produkcji towarowej w produkcji końcowej/ Share of market agricultural in final output [%]				Relacja/ Relationship 2010/2013 [%]
	2010	2011	2012	2013	
Polska/Poland	90,9	91,9	94,7	91,4	0,5
Lubelskie/Lublin Province	89,4	89,9	91,8	91,6	2,5

Źródło: jak w tab. 2

Source: see tab. 2

Podsumowanie i wnioski

Przedstawiono wybrane elementy produkcji rolniczej województwa lubelskiego na tle kraju. Na tle przedstawionych porównań Lubelszczyzna rysuje się jako region rolniczy o walorach środowiska przyrodniczego sprzyjających produkcji rolniczej (bardzo dobre gleby, znaczny udział UR w powierzchni ogółem). Jednak mimo dobrych gleb stwierdzono stosunkowo niskie plonowanie zbóż (jedne z najniższych w kraju). Ponadto odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej, a obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha UR kształtowała się stale na dużo niższym poziomie w stosunku do średniej krajowej.

Pomimo predyspozycji przyrodniczych do rozwoju wysoko wydajnej produkcji rolniczej, rolnictwo w województwie lubelskim jest mało wydajne, co świadczy o niskim wykorzystaniu potencjału produkcyjnego rolnictwa. Przyczyną tego stanu jest przede wszystkim niewielka powierzchnia UR przypadająca średnio na jedno gospodarstwo w województwie, przeludnienie agrarne, niewłaściwa struktura produkcji rolnej oraz poziom agrotechniki. Wartości produkcji globalnej, końcowej i towarowej w przeliczeniu na 1 ha UR były znacznie wyższe niż w poprzednich okresach, chociaż nadal niższe niż średnio w kraju. Ponadto w badanym okresie nastąpił wzrost udziału rolniczej produkcji towarowej w produkcji końcowej, jednak był to nadal jeden z najniższych wskaźników w Polsce. Stwierdzono również, że Lubelszczyzna należy do regionów o dużym udziale produkcji roślinnej w towarowej produkcji rolniczej, z tendencją rosnącą. Reasumując rolnictwo może stać się szansą rozwoju województwa lubelskiego ale musi dojść przede wszystkim do modernizacji i integracji gospodarstw rolniczych. Na dzień dzisiejszy duży potencjał regionu w postaci dobrych warunków upraw płodów rolnych oraz hodowli zwierząt nie jest efektywnie wykorzystany.

Literatura

- Bujanowicz-Haraś B. 2008: *Środowiskowe uwarunkowania konkurencyjności rolnictwa Lubelszczyzny*, Roczn. Nauk. SERiA, t. X, z. 1, 39-43.
- Harasim A. 2013: *Potencjał agroekologiczny rolnictwa jako element konkurencyjności regionów*, Studia Ekonomiczne i Regionalne. 6(3), 85-98.
- Jaśkiewicz B. 2009: *Organizational and economical conditions of quality grain production in different regions of Poland*, Journal Central European Agriculture, vol. 10, no. 2, 145-151.
- Krasowicz S. 2004: *Czynniki ograniczające wykorzystanie potencjału rolnictwa Lubelszczyzny*, Biuletyn Informacyjny PAN, Lublin, nr 9.
- Manteuffel R. 1979: *Ekonomika i organizacja gospodarstwa rolniczego*, PWRiL, Warszawa, 24-31.
- Nowak A., Wójcik E. 2013: *Potencjał produkcyjny rolnictwa województw Polski Wschodniej*, Roczn. Nauk. SERiA, t. XV, z. 2, 233-238.
- Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2005 roku*. 2006: Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin, 181.
- Rocznik statystyczny rolnictwa*. 2014: GUS, Warszawa.
- Rudnicki H. 2008: *Kształtowanie przestrzeni produkcyjnej a innowacyjność w rolnictwie. Innowacyjność i innowacje w sektorze Agrobiznesu*, Prace Naukowe SGGW w Warszawie, t. I, nr 45, 147-160.
- Strategia rozwoju województwa lubelskiego na lata 2006-2020, tom I Uwarunkowania i diagnoza stanu wyjściowego*. 2005: Zarząd Województwa Lubelskiego, Lublin, 149-158.
- Walenia A. 2009: *Wybrane zagadnienia rozwoju rolnictwa na obszarach Polski Wschodniej*, Problemy Rolnictwa Światowego, Zesz. Nauk. SGGW w Warszawie, t. 9(24), 176-188.
- Wysocki F., Kozera A. 2012: *Potencjał produkcyjny rolnictwa i efektywność wykorzystania czynników produkcji*, Wiadomości Statystyczne, nr 4, 49-64.
- www.stat.gov.pl.

Summary

The aim of the study was to present the use of the productive potential of agriculture in Lublin province against the country. The analysis was conducted between 2010 and 2013. It was found that the Lublin province is one of the main centers of agricultural output in Poland, and production capacity in the region is used at a low level. This is mainly due to the fact a large fragmentation of farms, improper structure of agricultural output and agrotechnical level.

Adres do korespondencji
dr Agnieszka Gałęcka
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Zakład Finansów i Rachunkowości
ul. Siderska 95/97, 21-500 Biała Podlaska
tel. (83) 344 99 00 w. 254
e-mail: a.galecka@dydaktyka.pswbp.pl